

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ: ВИКЛИКИ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Матеріали навчально-наукової
конференції з міжнародною участю

30 березня 2023 року

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ: ВИКЛИКИ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

*Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю 30 березня 2023 року*

ПОЛТАВА – 2023

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
вченої ради ПДМУ
від 15 червня 2022 р., протокол № 10

Конференція внесена до до Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки в системі Міністерства освіти і науки України на 2023 рік.

Редакційна колегія:

- Ждан В.** – ректор, головний редактор;
- Дворник В.** – перший проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи, заступник головного редактора;
- Аветіков Д.** – проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи, заступник головного редактора;
- Старченко І.** – начальник навчального відділу;
- Лещенко Т.** – зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, відповідальний редактор;
- Нетудихата О.** – методист вищої категорії навчально-методичного відділу забезпечення якості освіти;
- Левадна В.** – методист першої категорії навчально-методичного відділу забезпечення якості освіти, відповідальний секретар.

Навчання практичних навичок із використанням фантомів проводиться поетапно:

1-й етап – освоєння базових навичок роботи з фантомом;

2-й етап – перевірка теоретичної підготовки й робота на фантомі згідно з тематичним планом дисципліни;

3-й етап – дебрифінг;

4-й етап – підбиття підсумків з анонімним анкетуванням.

На першому етапі занять відбувається освоєння базових навичок роботи з фантомом, перевіряються знання щодо роботи з інструментарієм.

На другому етапі викладач перевіряє теоретичні знання здобувачів, відповідаючи на запитання, які виникли при підготовці. Потім демонструє відео необхідної маніпуляції або проводить її самостійно з коментарями, поясненнями, уточненнями, відповідно до теми заняття. Після цього здобувачі відпрацьовують мануальні навички на фантомі.

Третій етап, який проводиться безпосередньо після симуляції, передбачає аналіз проведеної роботи кожним студентом. Дебрифінг дає можливість здобувачам зосередитись на ключових питаннях проведеної симуляції. Ефективність його підвищується за наявності відеофіксації етапу відпрацювання практичних навичок: таким чином, студенти мають змогу самостійно оцінити свої дії з боку й розібрати помилки разом із викладачем, розвиваючи клінічне мислення. Насамкінець – оцінювання теоретичних знань і практичної діяльності.

Позитивним, на нашу думку, є 4-й етап навчання – завершальне анонімне тестування, користь від якого буде не лише здобувачам вищої освіти, а й викладачам. На підставі отриманих результатів анкетування виникає можливість оцінити свої успіхи й недоліки симуляційного навчання.

Здобувачі все більше акцентують на бажанні відвідати симуляційного навчання, адже такий підхід сприяє підвищенню рівня їхньої практичної підготовки.

Отже, на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я й медичної освіти симуляційне навчання вирішує низку науково-практичних, навчально-методичних і організаційних завдань, спрямованих на вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти протягом усього навчання. Якісно підготовлене, як методично, так і технічно, симуляційне середовище дозволяє набувати практичного досвіду в низці випадків так само ефективно, як і в реальній діяльності. Крім того, за використання симуляційних технологій зменшується кількість помилок при виконанні маніпуляцій, ускладнень і підвищується якість стоматологічної допомоги населенню загалом.

Застосування симуляційних технологій покликане підвищити безпеку навчального процесу для пацієнтів і студентів, рівень професійної майстерності і практичних навичок майбутніх фахівців, розвинути їхнє клінічне мислення й досягти вищого рівня клінічної компетентності.

Список використаної літератури

1. National growth in simulation training within emergency medicine residency programs, 2003–2008 /Y. Okuda, W. Bond, G. Bonfante [et al.] // Acad. Emerg. Med. – 2008. – Vol. 15. – P. 1113–1116.
2. Rodgers D.L The effect of high fidelity simulation on educational outcomes in an advanced cardiovascular life support course. / D.L. Rodgers, S.J. Securro, R.D. Pauley // Simul. Healthc. – 2009. – Vol. 4. – P. 200–206.
3. Teaching anaesthesia induction to medical students: comparison between full scale simulation and supervised teaching in the operating treatment / Hallikainen H., Väisänen O., Randell T. [et al.]// Eur. J. Anaesth. – 2009. – Vol. 26. – P. 101–104.
4. Опыт применения симуляционных методов в обучении семейных врачей // В.И. Величко, В.В. Артеменко, Г.А. Данильчук, Д.А. Новиков Семейная медицина. – 2015. – №2 (58). – С. 15-17.
5. Пасечник И.Н. Симуляционные технологии в анестезиологии и реаниматологии: первые итоги/ И.Н. Пасечник, С.А. Блащенко, Е.И. Скобелев // Виртуальные технологии. – 2013. – 1 (10). – С. 16–21.
6. Тончева К.Д., Король Д.М., Тончев М.Д., Водоріз Я.Ю. Симуляційний тренінг як форма підготовки студентів. Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика», 19 березня 2020 р. – С. 223-224.

УНІВЕРСАЛІЗАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ГАЛУЗЕВОГО ІНДЕКСУ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кармишев Д.В., Гордієнко Л.П., Кундій Ж.П., Полив'яна О.А., Кока В.М.

Полтавський державний медичний університет

У ролі концептуальної моделі запропоновано універсальну модель STEPS, що передбачає оцінювання результатів діяльності закладів вищої освіти за чіткими критеріями в межах п'яти категорій оцінювання.

Ключові слова: європейський простір вищої освіти; якість освіти; показники оцінювання діяльності закладів вищої освіти; модель STEPS; галузевий індекс оцінювання.

A universal model is proposed as a conceptual model, a universal STEPS model was proposed, which suggests evaluating results of higher educational institutions' activity by clear-cut criteria within the framework of five rating categories.

Keywords: European higher education area; education quality; evaluation indices of higher educational institutions' activity; STEPS model; field-specific evaluation index.

Інноваційні перетворення в системі вищої медичної освіти в умовах інтеграції України в європейський простір вищої освіти передбачають визначення чітких орієнтирів розвитку, спрямованих на формування й розвиток освітнього потенціалу галузі охорони здоров'я.

Наголошуючи на тому, що формування узгодженої методології оцінювання результатів діяльності закладів вищої освіти передбачає створення аналітичної основи управління якістю, слід зазначити, що результати діяль-

ності закладів вищої освіти мають вимірюватися не лише екстенсивними показниками в абсолютних одиницях стосовно масштабу інтегрованості у глобальні системи та потужності ресурсної бази, а насамперед критеріями, які оцінюють досягнення стратегічної мети їхньої діяльності щодо забезпечення суспільних потреб і запитів [2].

З огляду на це, доцільно виробити методичні підходи до розробки й запровадження індикаторів оцінювання діяльності закладів вищої медичної освіти, націлених передусім на підвищення якості надання освітніх послуг. Спроба пошуку відповідей на ці запитання й зумовила проведення даного дослідження.

Метою дослідження стала конкретизація методичних підходів до розробки й запровадження індикаторів оцінювання закладів вищої освіти в умовах інтеграції в міжнародну систему моніторингу й забезпечення якості освіти на основі визначення стратегічних пріоритетів розвитку закладів вищої освіти в європейському просторі вищої освіти.

Паризьке комюніке (2018 р.) визначає заходи щодо розбудови й розкриття потенціалу Європейського простору вищої освіти й забезпечення виконання ключових Болонських зобов'язань, що передбачає запровадження структурованого підходу колегіальної експертної підтримки (за принципом «рівний рівному») на основі солідарності, співпраці та взаємного навчання [4]. Зважаючи на це, діяльність відповідних тематичних експертних груп була сфокусована на трьох ключових зобов'язаннях, вирішальних для посилення й підтримки якості та співпраці всередині Європейського простору вищої освіти: трициклічна система, сумісна із загальною рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти та ступенями першого і другого циклів, заснованими на ЄКТС, відповідність Лісабонській Конвенції про визнання й забезпечення якості відповідно до «Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» [7]. Усе це, поряд з іншим, свідчить про надважливість інтеграції національної системи якості вищої освіти й оцінювання результатів діяльності закладів вищої освіти в європейському просторі вищої освіти.

Формування системи індикаторів освіти у глобальному вимірі здійснюється на основі керівництв, що є уніфікованими для країн-членів міжнародних організацій і країн-партнерів і підлягають моніторингу. Значну цінність для порівняння освітніх індикаторів становлять щорічні аналітичні доповіді ОЕСР, які містять характеристику освітніх систем розвинених країн світу й відображають ключові напрями розвитку освіти на міжнародному рівні. Система індикаторів, яку щорічно застосовує для своєї доповіді ОЕСР, ґрунтується на моделі «Контекст-ресурси-процес-результати». На офіційному Інтернет-ресурсі ОЕСР (www.oecd.org) щорічно публікуються огляди («профіль») поточного стану освітньої системи – «Погляд на освіту. Індикатори ОЕСР», в яких міститься порівняльний аналіз основних показників у сфері освіти. Система міжнародних показників освіти ОЕСР є концептуально обґрунтованою і зазвичай містила чотири розділи: освітні результати і вплив навчання (індикатор А «The output of educational institutions and the impact of learning»); фінансові та людські ресурси, що інвестуються в освіту (індикатор В «Financial and Human Resources invested in education»); доступ до освіти, участь в освітньому процесі та прогресі (індикатор С «Access to education, participation and progress»); освітнє середовище й організація процесу навчання в школах (індикатор D «The Learning Environment and Organization of Schools») [6].

Наведені узагальнені комплекси індикаторів допоможуть оцінити результативність системи за відповідними показниками якості в цілому й діяльності за окремими напрямками. Так, розділ, що характеризує освітні результати і вплив навчання, розкриває, зокрема, зміст таких індикаторів: кількість студентів, які здобули вищу освіту; дисципліни, найбільш привабливі для студентів; дані про вплив рівня освіти на зайнятість осіб і вартість випускників на ринку праці та ін. Зважаючи на зазначене вище, виникає необхідність розроблення й опрацювання такої системи моніторингу освітніх індикаторів, яка буде сумісною з визнаними міжнародними системами досліджень якості освіти й значно підвищить ефективність оцінювання якості освіти як на національному рівні, так і враховуючи галузеві особливості закладів вищої освіти.

За визначенням О. Кузьміна, О. Мельник і М. Яструбського, головними ознаками престижності університету є ефективні дії, спрямовані на досягнення успішності, досконалості й конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг і ринку праці, а також інновації та вміння фокусувати зусилля на реалізацію й досягнення тактичних і стратегічних цілей. При цьому ключовим моментом стає результативність діяльності університету, яка визначається якістю випускників, їх працевлаштуванням, професійною компетентністю, конкурентоздатністю, мобільністю й захищеністю на ринку праці [3].

Це, на наш погляд, є проблемним питанням, оскільки і абітурієнт, і випускник закладу вищої освіти, незалежно від підпорядкування, націлені на отримання результату у вигляді підготовки за конкретною спеціальністю задля того, щоб реалізувати свої здібності на ринку праці в певному професійному напрямі. Іншими словами, – щоб здобути професію, інакше процес вибору спеціальності в будь-якому, навіть найпрестижнішому виші, можна вважати недостатньо обґрунтованим і таким, що базується переважно на зовнішніх ознаках позиціонування вишу, оскільки він не спрямований на отримання чітко визначених компетентностей, що відобразатимуть результати навчання за освітньою програмою підготовки на відповідному рівні вищої освіти [1].

На сьогоднішні чинні системи рейтингового оцінювання здебільшого не можуть бути керівництвом для прийняття рішення щодо висновків про ефективність підготовки в конкретній сфері – галузі – за конкретною спеціальністю – для університетів, яких в Україні велика кількість, навіть галузевих. Тим більше, що саме визначення «університет», іноді незважаючи на певний профіль, який міститься в назві, не відображає сутність і зміст підготовки в ньому, оскільки так чи інакше передбачає міждисциплінарність і різноманітність напрямів підготовки, а відповідно й ліцензованих спеціальностей [2].

Цілком логічним слід вважати введення в обіг інтегрованого галузевого (від галузі знань) індикатору оцінювання діяльності ЗВО за спеціальностями й певними освітніми програмами підготовки – для формування реальної, об'єктивної картини щодо професійної підготовки фахівців для ринку праці. І якщо цей індикатор буде відображати потенціал і досягнення закладів вищої освіти в певному напрямі підготовки, то це надасть реальну можливість абітурієнту приймати обґрунтовані рішення – щодо вступу на навчання, роботодавцю – щодо залучення випускників як потенційних працівників, а експертному середовищу – щодо реального рейтингу закладу за визначеними напрямками підготовки для відповідного висвітлення у спеціалізованих джерелах інформації.

Наголошуємо на розробленні відповідного показника – галузевого Індексу оцінювання діяльності закладів

вищої освіти. Маємо на увазі, що такий Індекс може бути універсальним Індикатором оцінювання якості провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти в межах певної галузі знань як у широкому розумінні – Інтегрований галузевий Індекс оцінювання закладу вищої освіти (узагальнення результатів за ліцензованими спеціальностями в межах галузі, за якими провадиться освітня діяльність), так і за конкретною спеціальністю на певному рівні освіти – Предметний Індекс оцінювання закладу вищої освіти (за конкретною спеціальністю, освітньою програмою). При цьому інтегрований Індекс визначатиметься як похідне від суми індексів за окремими спеціальностями й освітніми програмами.

Пропонується формувати й обчислювати Індекс у дві фази, після чого зіставляти дані й верифікувати їх.

Перша фаза – за підсумками попереднього навчального року й результатами вступу в новому навчальному році за спеціальностями (на відповідні освітні програми в межах конкретної спеціальності). Зведена інформація надається до форми звітності у вигляді зведеної таблиці (1 сторінка) і додатку із конкретизацією окремих її пунктів із зазначенням конкретних назв по всіх зведених показниках. Дані подаються протягом місяця наприкінці календарного року (в період із 15.11 до 15.12) за результатами діяльності на початок наступного за звітним навчального року, що корелюються з можливостями закладу освіти щодо узагальнення даних статистичного спостереження за відповідний період. Друга фаза – за підсумками календарного року, станом на кінець звітного календарного року здійснюється також протягом місяця (у період з 15.01 до 15.02), тобто на початку нового за звітним року.

Для розрахунків використовуються тільки прямі вимірювані показники, що є беззаперечними й мають бути підтвержені та підлягатимуть конкретизації. На основі відповідних Індексів формується сукупний галузевий рейтинг закладів вищої освіти, що відображає якість провадження діяльності окремих закладів як у межах широких предметних галузей знань, так і за окремими спеціальностями. При цьому рейтинг за конкретною спеціальністю має на меті підвищення сукупного галузевого рейтингу закладу вищої освіти, який вимірюється на основі сукупності рейтингів за спеціальностями й поділено на кількість спеціальностей. Тобто Інтегрований галузевий Індекс закладу вищої освіти вираховується як сума індексів за спеціальностями / на кількість ліцензованих спеціальностей, за якими проваджується освітня діяльність.

Комплекс індикаторів виміру агрегованого галузевого показника у вигляді інтегрованого галузевого Індексу або предметного Індексу оцінювання діяльності закладу вищої освіти за спеціальністю включає показники, що розподілені за відповідними категоріями, які відображають змістову частину складових системи організації діяльності закладу вищої освіти на основі його ресурсного потенціалу й досягнень у певній сфері діяльності. При цьому, формування інтегрованого галузевого і предметного індексів має на меті отримання об'єктивної картини для практичного користування щодо можливостей підготовки в закладі вищої освіти здобувачів певного рівня за конкретною спеціальністю в межах визначеної галузі знань.

Як методичний підхід до формування Індексу, а саме визначення окремих категорій, у межах яких мають бути згруповані кількісні показники оцінювання, пропонується авторська модель STEPS – Students-Teachers-Education-Practice-Science, в основі якої лежить п'ять категорій оцінювання, кожна з яких містить узагальнені показники з наданням певної ваги (у %) комплексу показників кожної категорії. Загалом оцінюванню підлягає комплекс показників у межах визначених категорій, кожен з яких може формуватися із дрібніших складових, що мають критерії вимірювання [1].

Оцінювання за відповідним підходом відрізняється простотою й передбачає покроковий алгоритм роботи з комплексом показників у кожній окремій категорії та узагальнення результатів із подальшим використанням у системі рейтингового оцінювання закладів вищої освіти. Збалансованість відповідної системи оцінювання забезпечується вагою комплексу показників у межах визначених категорій діапазоном 15-25 %. При цьому перші дві категорії уособлюють наявність людського капіталу закладу вищої освіти: здобувачів вищої освіти й надавачів освітніх послуг, що є людським інтелектуальним чинником розвитку вишу, – 50 % ваги. Решта, тобто три наступні категорії, уособлюють наявність специфічного ресурсного потенціалу у вигляді науково-методичного забезпечення освітнього процесу, наукової та практичної складової підготовки за спеціальностями в межах певної галузі знань – 50 % ваги (табл. 1).

Відповідна система оцінювання не передбачає включення суб'єктивних спостережень та інформації, що може враховуватися додатково (і бути зазначеною в розширеному варіанті – описовій частині), але не має чітко визначених критеріїв зіставлення.

Таблиця 1
Складові інтегрованого Індексу на основі моделі STEPS

№	Категорії	Показники	Вага
I	Students		25 %
II	Teachers		25 %
III	Education		20 %
IV	Practice		15 %
V	Science		15 %

Головними критеріями оцінювання можна позначити такі, що беззаперечно надають уявлення щодо результативності підготовки здобувачів за певною спеціальністю в межах галузі знань. Серед них ті, що характеризують: наявний контингент здобувачів вищої освіти за спеціальністю; якісний склад науково-педагогічних працівників, які формують групи забезпечення спеціальності; специфіку й особливості освітніх програм підготовки та їхнє науково-методичне забезпечення; реалізовані проєкти в рамках партнерських і грантових угод, у т.ч. міжнародного співробітництва; зв'язок із роботодавцями, можливості стажування і працевлаштування випускників; наявність системи внутрішнього забезпечення якості, пристосованої до конкретної спеціальності (освітньої програми); інформаційне забезпечення й висвітлення всіх зазначених складових на офіційному сайті закладу освіти та ін.

Серед конкретних показників, що формують зазначені категорії, слід виокремити такі:

– для категорії I «Студенти» («Students»): загальна чисельність студентів спеціальності (бюджет, контракт) за формами навчання (у т.ч. іноземних студентів); середнє значення результатів зовнішнього незалежного оцінювання на певну спеціальність у закладі вищої освіти з похибкою на кількість зарахованих за спеціальністю; середній бал ЄДКІ (випускники) із похибкою на кількість випускників за спеціальністю та ін.;

– для категорії II «Викладачі» («Teachers»): загальна чисельність штатних НПП, що входять до групи забезпечення відповідної спеціальності та мають науковий ступінь доктора філософії, доктора наук, кандидата наук, вчене звання доцента, професора та ін.;

– для категорії III «Освіта» («Education»): наявність рівнів підготовки: бакалавр, магістр, доктор філософії за спеціальністю; кількість акредитованих освітніх програм за спеціальністю (у т.ч. міжнародними та незалежними агенціями); наявність програм спільних (подвійних) дипломів; наявність системи підвищення кваліфікації із зазначеного напрямку (спеціальності); кількість виданих підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій (за звітний період 1-3 роки) та ін.;

– для категорії IV «Практика» («Practice»): наявність офіційних угод про співпрацю (партнерських), підтверджених сертифікатами про академічні обміни, стажування викладачів і студентів, виробничої та переддипломної практики; проектних угод за програмою Еразмус+ інших визнаних національних або міжнародних грантів у межах напрямку підготовки; спільних інноваційних проектів із українськими й закордонними закладами вищої освіти, партнерськими організаціями; перевірених даних щодо працевлаштування випускників; залучення фахівців-практиків, спікерів партнерських організацій, роботодавців до практико-орієнтованої підготовки в різних формах: тренінги, семінари, літні школи, дискусійні майданчики, форуми та ін.;

– для категорії V «Наука» («Science»): наявність спеціалізованого видавництва, фахових видань категорії А і Б із зазначеного напрямку; монографій, публікацій у наукометричних виданнях у поточному році за напрямом; кількість цитувань за даними глобальних міжнародних організацій, фактично проведених науково-комунікативних заходів за визначеною тематикою, у т.ч. міжнародних, регіональних, міжвишівських; кількість науково-дослідних робіт (бюджетних, ініціативних); інноваційних об'єднань, створених на базі структурних підрозділів, кафедр (лабораторії, центри), експертно-дорадчих органів, ради молодих вчених, студентського наукового товариства та ін.

Соціальна роль Індексу полягає в тому, що його запровадження надає можливість здійснювати реальний моніторинг результативності закладу вищої освіти і провадити рейтингові оцінювання у визначеній предметній галузі, виходячи з того, що студент здобуватиме вищу освіту за певною спеціальністю передусім для того, щоби реалізуватися в конкретній професійній сфері, тобто застосувати набуті компетентності на ринку праці. Тому відмінність такого підходу від підходів, що базуються на оцінюванні за узагальненими критеріями, полягає в тому, що останні не дають уявлення споживачу інформаційно-аналітичного контенту щодо підготовки саме за конкретними спеціальностями – гармонізованими з міжнародною стандартною класифікацією освіти предметними галузями знань, які охоплюють споріднені освітні програми й передбачають певні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Запропонована система оцінювання за інтегрованим галузевим індексом дасть підстави для більш жорсткої селекції й оцінки результативності закладів вищої освіти за галузевими і предметними ознаками, що забезпечить можливість справді провідним закладам вищої освіти позиціонувати себе в системі підготовки фахівців за конкретними спеціальностями на відміну від великої кількості псевдонадавачів освітніх послуг, між якими сьогодні розшарована підготовка фахівців із вищою освітою і навіть існує поки що недосконала система визначення кількості місць державного замовлення на певні спеціальності, що користуються великим попитом і потребують чіткіших критеріїв для прийняття відповідних рішень. Це може бути певним дороговказом та індикатором щодо можливостей урахування результатів відповідного оцінювання під час прийняття управлінських рішень або їх обґрунтування під час розгляду конкурсних пропозицій щодо бюджетного фінансування, що буде додатковим, але безперечним важелем і чинником забезпечення антикорупційної складової відповідного процесу [1; 5].

Список використаної літератури

1. Карамішев Д.В. Трансформація системи рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності як інструменту управління якістю в умовах інтеграції в європейський простір вищої освіти. Державне будівництво (електронне фахове видання). – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. № 2. С. 1-31.
2. Карамішев Д. В. Стратегічні орієнтири розвитку моніторингу освітньої діяльності закладів вищої освіти як складової системи управління якістю. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. № 2 (56). С. 8–19.
3. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Яструбський М. Я. Узагальнення положень аналізування діяльності ВНЗ. *Ефективність організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку вищої освіти* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., 6 жовт. 2017 р. Київ : КНУТД, 2017. С. 216–225.
4. Паризьке комюніке від 25 травня 2018 р. URL: (дата звернення: 12.11.2019).
5. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти: монографія / [Д.В.Карамішев, Н.М.Гришина, О.В.Гришко та ін.]; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д.В.Карамішева. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. – 160 с.
6. Education at a glance: OECD Indicators. URL: <http://www.oecd.org> (дата звернення: 03.10.2022).
7. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). К.: CS Ltd., 2015. 32 p.

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОСИЛЕННЯ РОЛІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ <i>Іващенко О.Д., Сахно Т.В., Копанцева Л.М., Ширай Ю.В., Кузнецова Т.Ю.</i>	83
МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ: ВИКЛИКИ Й ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР <i>Ільченко В.І., Муравльова О.В., Деорник І.Л., Пікуль К.В., Дуднікова А.М., Горіздра Л.М., Прилуцький К.Ю., Ільченко М.М.</i>	85
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ З ПОВНОЮ СЕРЕДНЬОЮ І БАЗОВОЮ МЕДИЧНОЮ ПЕРЕДВИЩОЮ ОСВІТОЮ: ЧИ Є СУТТЄВА РІЗНИЦЯ? <i>Казаков Ю.М., Іваницька Т.А., Петров Є.Є., Кузьменко Н.В., Сакевич В.Д.</i>	87
ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ <i>Калашніков Д.В., Зубченко С.Г., Тончева К.Д., Рамусь М.О.</i>	89
УНІВЕРСАЛІЗАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ГАЛУЗЕВОГО ІНДЕКСУ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Карамішев Д.В., Гордієнко Л.П., Кундій Ж.П., Полив'яна О.А., Кока В.М.</i>	90
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОД ІНТЕГРАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР <i>Каськова Л.Ф., Андріянова О.Ю., Янко Н.В., Амосова Л.І., Яценко П.І., Артем'єв А.В.</i>	94
ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА І РОЛЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ <i>Каськова Л.Ф., Павленкова О.С., Амосова Л.І., Солошенко Ю.І., Уласевич Л.П.</i>	96
РОЛЬ ПІДРУЧНИКА У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ <i>Катеренчук І.П.</i>	98
ДОСЛІДЖЕННЯ ТИПІВ МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ <i>Кіндій Д.Д., Король Д.М., Кіндій В.Д., Оджубейська О.Д., Ярковий В.В.</i>	100
ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР <i>Коваленко Н.П., Боброва Н.О., Поспєлова Г.Д., Ганчо О.В., Федорченко В.І.</i>	102
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Коваль Т.І., Лимаренко Н.П., Боднар В.А., Ізюмська О.М., Полторапавлов В.А., Сизова Л.М., Котелевська Т.М., Прийменко Н.О., Марченко О.Г., Ваценко А.І., Здор О.І.</i>	104
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Коваль Т.І., Полторапавлов В.А., Ізюмська О.М., Лимаренко Н.П., Боднар В.А., Котелевська Т.М., Сизова Л.М., Прийменко Н.О., Марченко О.Г., Здор О.І., Ваценко А.І.</i>	106
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ І СТАН ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ <i>Ковальов С.В., Важнича О.М., Дев'яткіна Н.М., Власенко Н.О.</i>	108
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ З КЛІНІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ ТА ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Коптев М.М., Білаш С.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О.</i>	110
ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ ДИДАКТИКИ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ <i>Коробейнікова Ю.Л., Коробейніков Л.С.</i>	112
ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-ОРТОДОНТІВ <i>Коробов П.С., Галич Л.Б., Стасюк О.А., Сокологорська-Никіна Ю.К., Ніколішин І.А.</i>	113
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ЇХ ОБМЕЖЕННЯ <i>Кострікова Ю.А., Пустовойт Г.Л.</i>	115
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ – МЕДИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Кравців М.І., Дудченко М.О., Іващенко Д.М., Прихидько Р.А., Шевчук М.П., Засць С.М., Зезекало Є.О., Іванова Г.О.</i>	118
ПОЗИТИВНА МОТИВАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ГОТОВНОСТІ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ ДО РОБОТИ ЗІ СПОРТСМЕНАМИ <i>Кравченко І.П., Фесенко Л.М., Жамардій В.О., Донченко В.І., Ємець А.В.</i>	120
МОТИВАЦІЯ ЯК ОСНОВА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ - МЕДИКІВ <i>Кравченко С.П.</i>	123
ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ <i>Краснова О.І., Плужнікова Т.В., Мартиненко Н.В.</i>	124